

Aan team SBO OCW,
Marion Hoeberichts
Susan van den Heuvel
Anouk Hanssen

Stichting Platforms VMBO
Postbus 59
7630 AB Ootmarsum

T 030 7670068
info@platformsvmbo.nl

Datum

15 december 2020

Telefoonnummer

06 10118341

Betreft

De nieuwe leerweg

Ons kenmerk

SPV-20-746

E-mail

j.kerkhoffs@platformsvmbo.nl

Vrijdag 11 december 2020 heeft het bestuur van de Stichting Platforms VMBO (SPV) gesproken over de ontwikkelingen rond de nieuwe leerweg. Zijdelings zijn de plannen zoals die door u zijn ontwikkeld voor de positionering van de nieuwe leerweg aan de orde geweest.

Door middel van deze brief wil het bestuur van SPV haar zorg uitspreken over de ontwikkelingen rond de nieuwe leerweg tot nu toe. Wat SPV betreft is het nog veel te vroeg om te spreken over de wettelijke positionering en exacte invulling (in de vorm van profielen met vakkenpakketten) van de nieuwe leerweg, de pilot moet immers nog beginnen en loopt tot 2024.

Hierna komen een aantal van de zorgpunten van het bestuur van SPV aan de orde.

SPV kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de ontwikkeling van de nieuwe leerweg vooral (in de pilot uitsluitend) gericht is op de invoering van nieuwe praktijkgericht programma's in de theoretische leerweg. Het lijkt dat men voorbij gaat aan het feit dat er al jaren een theoretische leerweg met een praktijkgericht programma bestaat, die we gemengde leerweg en beroepsgericht programma's noemen. Immers leerlingen in de gemengde leerweg krijgen een praktijkgericht programma, en dezelfde avo-vakken, op hetzelfde niveau als in de theoretische leerweg, hebben dezelfde doorstroomrechten naar mbo en havo en zijn daar ook succesvol. Jaarlijks volgen ruim 28.000 leerlingen de gemengde leerweg. Toch lijken deze ervaringen geen rol te spelen in de ontwikkeling van de nieuwe leerweg. Niet alleen komen alle voorbeelden die gegeven worden uit het vak Technologie en toepassing (T&T), ook zijn veel voorstellen vooral gericht op doorstroom naar het havo en wordt bij herhaling gezegd dat het praktijkgerichte programma 'op niveau moet zijn' en dat de aansluiting beter moet, alsof dit in de GL niet aan de orde zou zijn.

Veel vmbo-scholen bieden de verschillende leerwegen in combinatie met elkaar aan. Leerlingen van basis- kader en gemengde leerweg volgen gezamenlijk, elk op hun eigen niveau, onderwijs en sluiten dit, eveneens op hun eigen niveau, af. Dit maakt dat de beroepsgerichte programma's voor scholen organiseerbaar en betaalbaar blijven. Dit is na de invoering van de profiel- en keuzevakken in het vmbo mogelijk gebleven, waarbij de keuzemogelijkheden voor leerlingen vaak zijn toegenomen.

Het combineren van leerwegen lijkt met de invoering van de nieuwe leerweg niet meer mogelijk te zijn.

Dit zou voor vmbo-scholen betekenen dat ze aparte groepen moeten gaan organiseren voor de beroepsgerichte/praktijkgerichte programma's, hetgeen

www.platformsvmbo.nl

consequenties heeft voor de betaalbaarheid, zowel van de praktijkgerichte programma's, als van de beroepsgerichte programma's in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg.

In de ontwikkeling van praktijkgerichte programma's is nog niet nagedacht over de vraag of deze ook opgebouwd worden uit een vast profieldeel en een flexibel deel in de vorm van keuzevakken. Als dat niet mogelijk wordt lopen de praktijkgerichte programma's in de nieuwe leerweg en de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg, dusdanig uit elkaar dat het voor scholen niet langer mogelijk is groepen te combineren, waardoor op veel scholen het aanbod van beroepsgerichte programma's onder druk komt te staan.

Voor de organiseerbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs lijkt in de ontwikkeling van de nieuwe leerweg (nog) geen aandacht te zijn, evenals voor de leerlingstromen.

Het vmbo heeft te maken met een negatief imago. Doordat veel scholen de combinatie aanbieden van basis-kader en gemengde leerweg, en soms een theoretische leerweg, kunnen ouders en leerlingen er soms nog vrede mee hebben dat hun kind 'naar het vmbo moet'. Vanaf 2024 kan elke mavo/scholengemeenschap van mavo, havo en vwo, een praktijkgericht programma aanbieden. Hierdoor ontstaat concurrentie tussen scholen, immers 'de mavo biedt het praktijkgericht programma ook aan en je kunt beter kiezen voor een mavo gekoppeld aan havo/vwo, dan kun je makkelijker doorstromen' zal de publieke opinie zijn. Dit zou betekenen dat vmbo-scholen op termijn alleen basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen aan kunnen bieden. Opstroom binnen die scholen zal dan niet langer mogelijk zijn evenals het afsluiten van een vak op een hoger niveau. Dit past niet bij 'onderwijs op maat' dat we met ons allen stimuleren.

De kans is groot dat veel vmbo-scholen, de krimp of het verdwijnen op hun locatie van de nieuwe leerweg, niet zullen overleven. SPV is bang dat een van de doelen van de nieuwe leerweg, namelijk dat de nieuwe leerweg een positieve invloed zou kunnen hebben op de andere beroepsgerichte leerwegen, niet behaald zal worden.

In de ontwikkeling van de nieuwe leerweg is tot nu toe geen aandacht geweest voor de bovengenoemde punten. De ontwikkeling is uitsluitend gericht op de ontwikkeling en implementatie van een praktijkgericht programma. Een visie op de leerweg als geheel ontbreekt. Evenals de samenhang met andere programma's die op dit moment lopen, zoals Sterk Techniekonderwijs (waaraan vrijwel alle vmbo scholen deelnemen) en Sterk Beroepsonderwijs.

In Sterk Techniekonderwijs hebben regio's de opdracht te werken aan sterk, aantrekkelijk en innovatief techniekonderwijs voor hun regio, in samenwerking met het regionaal mbo en bedrijfsleven. In de ontwikkeling van het praktijkgerichte programma wordt nagestreefd dat de techniekprogramma's samengevoegd worden tot één programma. Beide ontwikkelingen lijken tegenstrijdig en daarmee elkaar tegen te werken.

In Sterk Beroepsonderwijs wordt de regionale samenwerking tussen vmbo, mbo en bedrijfsleven gestimuleerd, in de nieuwe leerweg wordt elke school opgeroepen een eigen bedrijsvennetwerk om zich heen te vormen. Ervaring leert dat bedrijven graag willen samenwerken met scholen, maar dan wel met een samenwerkingsverband van scholen en niet met allemaal individuele scholen apart.

Doordat het lijkt of er vanuit OCW geen eenheid van beleid is op het vmbo en doordat een visie op de nieuwe leerweg als geheel ontbreekt, dreigen ontwikkelingen langs elkaar te lopen en elkaar eerder tegen te werken dan te versterken. SPV heeft al vaak aandacht hiervoor gevraagd.

SPV heeft bij herhaling aangegeven graag betrokken te willen zijn bij de ontwikkeling van de nieuwe leerweg en daar ook verantwoordelijkheid voor te willen nemen. Zij wil dat doen samen met het platform TL en de individuele vakinhoudelijke platforms. Als vertegenwoordigers van het veld bereiken SPV en Platform TL bijna de hele doelgroep (de nieuwsbrief van SPV heeft een abonneebestand van bijna 7500 adressen). Gezien de aard van de vertegenwoordiging en de belangenbehartiging van SPV, de platforms en het platform TL is het verwonderlijk dat zij niet betrokken worden bij de ontwikkeling van de nieuwe leerweg en het draagvlak daartoe. De verantwoordelijkheid voor ontwikkelingen ligt nu elders, met als gevolg dat expertise vanuit de platforms ongebruikt blijft wat de vernieuwing in de weg zit.

Recente ontwikkelingen, als een gebrek aan pilotscholen, een profiel waarvoor wel een pilotschool is, maar geen ontwikkelgroep, de groep 'licentiegebonden programma's' die op één hoop wordt geveegd, waarvan de doorontwikkeling van examenprogramma's wordt uitgesteld en waarvoor nog geen doorontwikkelgroepen zijn samengesteld, helpen daar niet aan mee.

Toch wil SPV (en daarmee de platforms) haar verantwoordelijkheid nemen.

Voor de licentievrije programma's willen de platforms E&O D&P, Z&W en Informatietechnologie graag een rol spelen in de doorontwikkelgroepen. Tot nu toe is er nauwelijks contact tussen de doorontwikkelgroepen en de platforms, terwijl deze groepen al sinds eind oktober werken aan 'nieuwe' praktijkgerichte programma's. De basis daarvoor wordt nu gelegd, die kan alleen succesvol zijn als het veld nauwer betrokken wordt bij de ontwikkeling. Als platforms niet expliciet aan SLO aangeven dat ze betrokken willen worden, wordt hier niet aan gedacht.

Voor de licentiegebonden programma's biedt SPV aan om, samen met SLO, zorg te dragen voor de doorontwikkeling van licentiegebonden programma's tot actuele, maar vooralsnog wel, gescheiden beroepsgerichte/praktijkgerichte programma's waarin elk geval de structuur van de huidige beroepsgerichte programma's uitgangspunt is. Zij bieden aan deze programma uit te proberen op pilotscholen, voor elk profiel. De individuele platforms dragen hiervoor docenten en pilotscholen voor (voor zover deze nog ontbreken) en zorgen voor een klankbordgroep rond de verschillende pilotscholen/praktijkgerichte programma's. Op deze wijze vergroten wij de kans dat de nieuwe programma's zonder weerstand kunnen worden ingevoerd, zoals dat ook bij de beroepsgerichte programma's het geval was.

Het spreekt voor ons voor zich dat SPV in deze ontwikkelingen samen optrekt met het platform TL.

Samen met hen denken we graag met OCW na over:

- Positionering nieuwe leerweg – ongedeelde vmbo
- Leerlingstromen
- Bevoegdheden (zodat een situatie als bij de invoering van de beroepsgerichte programma's voorkomen kan worden)
- Vakkenpakketten, ook voor leerlingen die geen wiskunde kunnen of hoeven te volgen
- Welke school/locatie mag welk programma aanbieden en moeten alle scholen straks alle profielen (met de daarbij horende vakkenpakketten) aanbieden (ook een HBR-school of een vakcollege)
- Hoe profiel en keuzevakken een plaats kunnen krijgen in de praktijkgerichte programma's of hoe de ontwikkelingen binnen de nieuwe leerweg aan kunnen sluiten bij nieuw vmbo om opstroom en afstroom mogelijk te maken.

Maar we willen daar wel de tijd voor nemen en krijgen. Nu al vergaande voorstellen voor de inrichting van een nieuwe leerweg doen, waar we, na een mondelinge toelichting bij een presentatie, binnen drie weken op moeten reageren, is naar onze mening niet de manier om deze ingrijpende verandering vorm en inhoud te geven. Juist de tijd nemen om de wettelijke fundering te leggen is verstandig.

Die tijd is er naar onze mening ook, laten we daar efficiënt gebruik van maken.

Met vriendelijke groet

Jan van Nierop
Voorzitter Stichting Platforms vmbo

c.c. OCW Jeroen de Weger en Roel Endert
VO-raad: Paul Rosenmöller en H  lene van Oostrom, Ilonka Lourenz
SLO: Rob Abbenhuis, en Willem Rosier
Platform TL: Bart Engbers en Ineke Munter, Wilma Roijackers